

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadragenta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XIV. Die Jovis post secundam Dominicam. Visitatio Inferni carcere, non invenitur tantas inter pœnas, ullum solatium, unde concluditur, merito fugiendum esse locum illum, in quo nil est, nisi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

SERMO DECIMUS QUARTUS.

DIE JOVIS POST SECUNDAM DOMINICAM.

Mortuus est dives, & sepultus est in inferno.

Luc. 16.

I.

Infernus! ô pœnitentia! & quid tandem tot concionibus fatigamur? ô infernus! ô pœnitentia! eligendum tandem est alterutrum. Adestne aliquis, qui infernum malit, quàm pœnitentiam? Quisquis ille est, manifestè prodit, se nunquam seriò ponderâsse, quid sit tremendum illud: *damnari æternum*. Hoc ipsum ergo, & solum & unicum, finite, vobis hodierno die demonstrum. O magne DEUS! in cuius manibus claves sunt, ad referenda illa limina, quorum robori Jaspis cedit & adamas, illarum, quæso, usum brevi mihi tempore indulge; horrendum enim damnatorum carcerem aperire, & palàm spectandum proponere decrevi: nec tamen mihi animus est, quenquam eorum in libertatem asserere, aquas ignibus affundere, balisam plagis imponere, aut eorum lamentis solatium afferre. Persistant miseri, pœnâsque iustissimas luant injuriarum, quas DEO intulerunt, nec enim clementiâ vel patrocinio digni

sunt; dilacerent sese, frendeant præ rabie ac suâ culpâ desperent. Unicum est, quod desidero, ne scilicet ullus Auditorum meorum, quos tam tenerè diligo, huic carceri mancipetur, quem ideo spectandum exhibebo, ut palàm fiat, quantis quibusque suppliciis, qui gravis peccati reus est, sese sponte subiciat; satis erit, ostendisse, illud malum eligi, quod omni remedio caret, ubi non nisi dolor & supplicium, torqueri & pati, & quidem æternum, quæ est mali illius summè & extremè timenda proprietas.

II. Iustitia & misericordia sunt geminæ manus, quibus DEUS mundum hunc sustentat & moderatur; nisi igitur monstruosum eum esse fingamus, manus istas in operando æquales parisque potentia esse, fateamur, necesse est. Quis autem ignorat, Divinæ misericordia opera tanta esse, ut fidem propè omnem excedant? Non ille solum injurias, à vilissima hominum sece sibi illatas, summâ patientiâ tulit, sed eorum etiam amore mortem subiit, eamque tam gnominosam, atrocem & abominabilem,

bilem, ut illam plurimi scandalum, multi stultitiam appellarent. Quàm rigidam ergo, immitem & inexorabilem oportet esse Dei Justitiam? *Effundens iram*, ut ait Ecclesiasticus, *secundum misericordiam*: adeo quidem, ut quemadmodum, cum ostentat misericordiam, nescire justitiam videatur, ita cum exercet justitiam, omni carcere misericordiã videri possit. Nemo ergò, hypotyposin inferni facturus, mihi porrò memoret cimmerias loci illius tenebras, inexplicabilem horrorem, formidandos daemonum aspectus, enses, pugiones, rotas, sagittas, novaculas, torrentes sulphuris, plumbum linqatum, stagna glacie congelata, vasa ahenea, craticulas, ferras, clavosque, subulas eruendis oculis, forcipes frangendis dentibus, pectines lacerandis lumbis, catenas ossibus atterendis, faces urendis visceribus destinatas; nemo mihi commemoret bestias, quæ discerpant, fidiculas, quæ nervos intendant, laqueos, qui gulam suffocent, venena, quæ intoxicent; nemo catastas, equuleos, cruces, unciones, & secures recenscat. Hæc gravia quidem sunt tormenta, sed ea tandem, quæ humanum quoque invenit ingenium, & tyrannorum rabies exercuit: tauros aeneos Perillus, sedile ferreum Agatocles, cannas acutas unguibus infixas, dirum sanè & atrox supplicium Ægyptii excogitarunt: Nero ferarum exuviis indutos homines canibus objecit; Mezentius vivorum corpora cadaveribus tabe & putredine fluentibus alligavit; Titii vultures, sitis

Tantali, rotæ Ixionis, Sisyphi saxa, pænæ erant è Græcorum ingeniis profecta. Hæc certè universa minimè sunt tormenta inferni, quia hæc non hominum, sed DEI sunt inventa ingenio, cujus sapientia immensa est, & infinita potestas; cum enim justissimo in reprobos furori indulgebit, justitiæ specimen dabit, *effundet iram secundum misericordiam*, palàmque demonstrabit, grandam esse misericordiam suam, dum parcit, sed parem fore justitiam, dum castigat. Enimverò tales esse debent hæ pænæ, quæ omnem humanæ mentis aciem excedant, ut ex suppliciorum etiam magnitudine appareat infinita distantia, quæ debilitatem inter humanam, ac divinam Omnipotentiam intercedit: accedit, tantam esse offensæ gravitatē, ut nullum illam supplicium, quantumvis dirum & inauditum, adæquet; quascunque ergo DEUS pœnas à damnatis exigit, nunquam peccator divinæ Justitiæ debitum ita expungit, quin debeat graviore. Cogitate ergo, quanta debeant esse ea supplicia, in quibus infligendis nec excessus, nec crudelitatis nota timere debet aut potest: necesse profecto est, ut *pluat super illos DEUS bellum suum*, totàmque pharetram sagittis, & armamentaria fulminibus evacuet, ut Justitiæ, si non condignè, saltem congruè satisfiat: *complebo indignationem meam in eis*. Hæc cum ita sint, nemò vestrum in inferno, aut refrigerium, aut solatium ullum expectet; hi enim misericordiæ, & pietatis, non verò implacabilis Justitiæ esse.

Job. 20. 23.

Eccl. 6. 12.

effectus sunt, quibus solis in inferno est locus: *in inferno nulla est redemptio, nulla, nulla: ibi gemitus sunt, & suspiria*, ait Augustinus, *sed non est qui misereatur; ibi dolor & plangit, sed non est, qui audiat.*

Serm. ad
Erem.

III. In hac vita experimur, nullum esse malum sine lenimine, nullum vulnus sine balsamo, nullum toxicum sine antidoto: alia omnia damnati in inferno experiuntur; ibi adustio molestissima, sed deest malagma & unguentum, quod leniat; est sitis ardens, sed aqua deest, quæ refrigeret; famis canina, sed cibus nullus, qui restauret; tristitia profundissima, sed quies nulla, quæ sopiat; pudor & erubescencia intolerabilis, sed velamen nullum, quod cooperiat: utinam saltem mori, & tantis malis finem ponere liceret, mori, inquam, mori! sed hæc erit summa miseriæ, ut Salomon ait, quod neque remedii tam tristis & funesti spes ulla supersit, quale est, mori posse, & è vivorum catalogo exterminari: *non est illis medicamentum exterminari.* Mitridates famosissimus Rex Ponti, cum ad evitandam servitutis ignominiam non nisi per mortem, viam sibi patere cerneret, poculum veneno dilutum exhaustit; cum autem stomachum antidotis assuevisset, impunè illud digessit, expertusque est miser, se inde nutriri, unde mors illi accersiri debebat. Ingemuit infelix Princeps, in eum se articulum redactum, ut nec mori sibi liceret: verum ficti erant hi gemitus, & simulata infelicitas; si enim seriò mori statuisset, num media ei de-

Sap. 24
24.

erant, id executioni mandandi? frustra querebatur de toxici impotentia: num enim arma ad dissecandum petus, aut restis ad frangendam gulam, aut præcipicia ad vitam elidendam ei deerant? Quanta non mortis genera mare illi obtulit? quæcumque lubebat irruere, Scyllæ & Charybdes præsto erant ad absorbendum, Balenæ & Orcaæ ad devorandum; quivis arboris truncus furcam, quovis spelæum feram, quivis furnus flammam, quivis mons præcipitium suppeditasset. Cum igitur non nisi per innoxia & familiaria sibi venena mortem quæreret, manifestum est, cum non seriò desiderasse mortem, sed ex animi mollitie optasse solum, quod est in morte blandum & utile, fugisse autem, quod est doloriferum & acerbum. Tunc ergo miser ille dolendi causam habuisset, si lucento vulnere animæ viam aperuisset, si gulam fune fregisset, si per asperam rupem in præceps sese dedisset, si in mare se demersisset, si ferarum faucibus sese objecisset, verbo, si furcas, bestias, rogos, fluctus, præcipicia, omniæque reorum tormenta tentasset, nec tamen mortem exorare, & infelicem animam quæcumque adhibita violentiâ expellere potuisset; talem enim verò damnatorum esse sortem, cognate, teste D. Joanne: *querent mortem, & non invenient: hic erit tristissimus labor, & funestus conatus, qui damnatos totâ retro æternitate occupabit, mortem omni modo quærere, & non invenire. Eheu mors, mors ubi es? clamabunt infelices;*

Apocal. 9. 6.

lices; heu me miserum! ubi pugio ille, dicit Abimelechus, quo quondam licuit malis meis mederi? ubi rogos meus est, clamabit rex Zambrius? ubi restis & capistrum, subjunget Achitophel? quí fieri potest, ut in tam vasto pænarum loco nulla vitæ extorquendæ sufficiat? quid agitis vermes qui vorando nunquam devoratis? quid flammæ, quæ urendo non comburitis? Subinde omnem in partem conversi aspicient lacus sulphure & bitumine stagnantes, ac bullientes; eò avidissimè current, seque immergent, ut mortem ibi invenient, sed non invenient. Inde novaculas tentabunt & gladios, molares & saxa, funes & laqueos; sed nequicquam: *quærent mortem & non invenient miseri, non invenient.* Hiantes draconum rictus impunè insilient, dirissimis leopardorum unguibus innoxie se obicient, omne tormenti genus sine mortis exoptatæ periculo subibunt: *luet, sunt verba Jobi, luet, qua fecit, omnia, nec tamen consumetur.* Achitopheli non deerit restis, nec Zambrio rogos, nec Abimelecho pugio, sed sola deerit mors, quæ summum eò in loco beneficium foret, ubi omne malum æternum est, & terminum nescit, seu natura mutetur, seu sæcula & ætates prætereant; verbo, ubi nunquam doloris finis, nunquam, nunquam. Quis vobis ad ista sensus est, Auditores? an non pili vobis præ horrore insurgunt? *Cujus cor non concutitur, dicam cum S. Bonaventura, si consideret inferni pænas, non solum int. terribiles acer-*

bitate, sed etiam interminabiles æternitate? quis enim capere possit, quid sit pati & torqueri æternum, pati & torqueri æternum? *& erit tempus eorum in sæcula,* dicebat David de damnatis: sed quid hoc sibi vult, *in sæcula?* an fortè in pænis perennaturi sunt, usque dum avicula, delibatâ quotannis unâ guttulâ, omnia mundi maria exhauriat? heu longè diutius! *In sæcula.* Usque dum forsitan vermiculus, repetito quotannis uno morsu, omnes raudi silvas, & saltus devoret? Ah longè diutius! *In sæcula.* Usque dum limax semel quotannis lentissimum passum promovens, totum terrarum ambitum peragret? ah longè diutius! *in sæcula.* Quidsi totus orbis minutissimo repletus sabulo foret, & post quodvis sæculum tenuissimus pulvisculus auferretur; num miseri illi torqueri desinent, si tota sabuli moles ex uno in alterum orbem translata fuerit? nec hoc quidem; *in sæcula, in sæcula.* Quidsi mundum univertum è durissima ære solum fingamus, eumque intra unius sæculi spatium unico mallei ictu pulsari; an fortè pænarum finis erit, cum totus mundus in pulveres conteretur? Nec isthoc satis; *in sæcula, in sæcula.* Fingamus porro, hominem damnatum post sæculorum myriadem, unam ex oculis lacrimulam fundere; an pati cessabit, ubi tantum effuderit lacrimarum, quantum aquarum habuit tactilismus, qui totum olim humanum genus universali naufragio submersit? Ah finem tandem figmentis istis statu-

Pl. 80. 10.

tua.

Judith.
10.220

tuamus; puerorum sunt hæ similitudines: *in sacula, in sacula* damnati patientur, *in sacula*, id est, absque numero, absque termino, absque limite, & absque ulla mensura. *Dabit ignem in carnes eorum, ut comburantur, & sentiant*: nõtis quam diu? *usque in sempiternum*. O tonitru horrendum, ò sententiam formidabilem! an sola vox *ateternum* ad permovendam mentem non sufficit? Rupes, antra, specus ubi estis? finite me intra viscera vestra concludam, ut omni deinceps lucis usurâ, & humano consortio destitutus, perpetuò plangam, & identidem repetam, ò aeternitas! ò aeternitas! usque dum ritè penetrem & capiam, quid sit, damnari, & pati, *usque in sempiternum*.

IV. Experimur, etiam animi relaxationes, & delicias, si diu nimium durent, nauseam tandem & fastidium sui generare; unde & canas, & lusus, & venationes, & comædias, & vocum symphonias moderatas esse necesse est, & non nimium diurnas: ipse ego, dum æstivo tempore in Tusculo degerem, florida nonnquam prata peragravi, ibique sub arborum umbra, inter mitis auræ tepores, rivulorum susurros, & lusciniam cantus procubui. O quantæ, clamabam in principio, deliciæ, sed paucarum horarum intercapedine animus subiit surgendi; certè si integram diem immoto corpore, atque eodem situ jacere compulsus fuisset, illæ ipsæ deliciæ, ò quanta fuissent tormenta? cum sola id mente

cogitarem, jam fastidio erant lusciniarum lusus, ingrati fundarum susurri, molesta auræ frigora, funestæ umbræ, & flores spinosæ. O ergo miseros damnatos! quantum illorum tormentum erit, dum non unius diei, sed plurium ætatum & sæculorum spatio eidem foco incumbent: *in stagno ardente*, ut apocalypsis docet, verè *stagno*, ob spissitudinem, & *ardente*, ob terribilem ignis vehementiam, iisdem semper scorpionibus cincti, iisdem serpentibus obvoluti, & ab iisdem draconibus infestati, ut tantis annorum spatiis, ne semel quidem liceat respirare; nec erit, Cypriano teste, *unde habere possint aliquando tormenta vel requiem, vel finem*. Superi, quæ desperatio, quis eorum furor, ac rabies erit? Maledicent nocti, in qua concepti sunt; ventri, à quo portati, uberibus, quibus lactati: *pereat dies, in qua nati sumus, pereat nox, in qua concepti fuimus*. Sed ululent miseri, quantum libuerit; illi enim verò sunt infelix ille populus, de quo Malachias, *populus, cui iratus est Dominus usque in aeternum*.

V. Id unum fortassis tantis in malis solatio illis esse videri potest, tot socios habere pænarum: unde complures auditi sunt dicere; & quid demum? *in inferno solus non ero*. O stulte! ò amens! quid effutis? solus non eris? id tantò gravius tibi accidet. An solus esses in Carthusianorum aut Cappucinorum claustro? minimè certè; quin quot sociis, tot angelis te stipatum videres, nec ta-

men

men animus tibi suppetit, eorum te numero aggregandi: quomodo igitur infernum tibi mitiorem fingis, quòd ibi solus non sis? nunc quidem solatio est, ejusdem fortis plures socios nancisci; in inferno autem fallit hæc regula: ibi enim non aliter colligati sunt, quàm falces spinarum, quæ quòd arctius se mutuo stringunt, eò pluribus sese puncturis mutuo vulnerant; *sicut spina se invicem complectuntur.* Hæc ergo tam numerosa societas nihil omnino adjumenti, sed plurimū ponderis, molestiæ, angustiarum, turbarum, & confusionis affert. Quanto ergo præstaret, esse solum? Enimverò ob rabiem & insatiabile odium, quo se mutuo persequuntur, copiam ac multitudinem expetunt, ut mutuis sese maledictis lacerare, ac torquere valeant: *in ira Domini exercituum erit populus, quasi esca ignis; vir fratri non parcat, ait Isaias, unusquisq; carnem brachii sui vorabit, Manasses Ephraim, Ephraim Manassen.* Hæc autem malevolentia, & nocendi affectus virus & fel est damnatorum, non solatium, quia tam fatali se odio persequuntur, ut leve illis videatur omne malum, quod inferunt, vellèntque semper inferre graviora, eodem Prophetâ teste: *& declinabit ad dexteram, & esuriet, & comedet ad sinistram, & non saturabitur.*

VI. Si tantum damnatorum in damnatos est odium, quanto non in dæmones exardescant, velut primos & præcipuos miseriæ suæ Authores? O rem horrendam! cum experientur miseri, eos, qui olim tam fallaces

R. P. Segneri Quadragesimalis

erant, & blandi ad se tentandos, tam crudeles modò, & inexorabiles esse ad se torquendos, cumque se tam turpiter delusos videbunt, quas non diras in eos evoment, quibus convitiis eos proscindunt, quæ non mala iis imprecabuntur? Et tamen, quod damnatorum furias ac rabiem summè augebit, capitalissimos suos hostes, Jobo telle, ante oculos sibi perpetuo obversantes intuebuntur: *vadent, & venient super eum horribiles,* qui illos gravissimè torquebunt; tortisque impunè insultabunt; dæmones enim erunt damnatorum carnifices, non autem dæmonum damnati.

VII. Tolerabile videri possit hoc malum; gravius longè est, quod proponam; tandem enim & dæmones pœnarum socios habent, estque solatii quædam species, una cum hostibus torqueri ac pati. Quid autem de Vatiniano, & implacabili odio dicam, quo in Beatos feruntur? rabies enimverò dici debet, non odium, quia tam atrox erit & inexplicabile, ut in furorem, & furias non profuturas miseri agantur. Erigent illi per intervalla oculos ad sedem Empyreæ, cumque viderint alios, impensis tam modicis tantam sibi parasse felicitatem; ô quos ex imo corde singultus, quos stridores evoment? Josephi fratres, cum germanum viderent patri chariorem, tantâ in innocentem invidiâ exarserunt, ut vitam ei extorquere decreverint: *venite, occidamus eum.* Et quam tandem paternæ gratiæ prærogativam Joseph accepit? Togulam polymitam, vultum blandiorem,

Z

rem,

rem, & osculum suavius. Quis ergo animi sensus erit damnatis, si tantâ apud DEUM gloriâ sublimem viderint, non germanum & fratrem suum, sed forsan etiam inimicum, & æmulum, quem quondam aut despexerunt ut pauperem, aut ut stultum riserunt, aut mancipii instar neglexerunt? Hoc certè tormentum adeo illis grave & intolerabile videbitur, ut, si in eorum potestate foret, vel ad parem cum Beatis gloriâ ascendere, vel eos è cælis in pœnarum consortium deturbare, mallent, beatos secum apud inferos torqueri, quàm sese cum Beatis in cælo latari. Monstruosus quidem & exopticus videre possit iste animi affectus, facilè tamen id credet, cui invidiæ indoles ritè perspecta est, quique novit, eam tam grave esse animi tormentum, ut nec Latomiæ Syracusanæ, nec Agrigentini carceres ei possint conferri; nam, ut bene ponderavit Cyprianus, reliquæ calamitates aliquod saltem solatium admittunt, invidia verò nullum: *calamitas sine remedio est, odisse felicem.* Docuit id nos Deus ipse, cum Sacerdotem Heli ob filios degeneres, malèque educatos punire statuisset: quas enim minas ei intentatas censetis? an quòd fortunis, & proventibus spoliandus esset? an quòd prole sua orbandus, aut tota ejus stirps extinguenda esset? Nequaquam: sed, *videbis æmulum tuum in templo in cunctis prosperis Israël.* Eâdem ratione, quid tandem erat, quod tantos Esau rugitus & fremitus expressit, Saulémque in rabiem egit, nisi felicitas æmulorum? Verùm quid

*Lib. de
Zelo.*

2. Reg. 33.

opus est, laboriosè conquirere rei hujus exempla? sistamus potiùs in Evangelico epulone, ac perpendamus, quâ de causâ, cum inter inferni flammæ aquæ guttulam linguæ ardenti refrigerandæ expetiit, à Lazaro eam sibi porrigi voluerit: *mitte Lazarum.* An non convenientiùs rogâisset, illuc se deportari, ubi Lazarus deliciabatur, quàm Lazarum eò descendere, ubi miser torquebatur: ut quid enim quietem illius turbari oportuit, qui in placido Abrahamæ sinu quiescebat? sed nolite mirari præposterum epulonis postulatum, respondet Petrus Chrysologus; quod enim miser postulat, non sensus præsentis doloris, sed antiqui in Lazarum odii ei expressit: *zelo magis incenditur, quàm gehennâ, magisq; invidiâ, quàm flammâ consumitur: non potuit nimirum æquis intueri oculis gloriosum, quem quondam canibus suis viliozem despexerat, nec tam sibi à Lazaro refrigerium fieri, quàm Lazaro à se molestiam creari desiderat: est grave illis malum, est incendium non ferendum, quos hîc habuere contemptui, videre felices; ideo non se ad Lazarum, sed ad se Lazarum vult deduci.* Crediderim ego, quòd, si Lazarum præsentem habere licuisset, rabidi instar molossi, aut tauri indomiti in illum insiliisset, & pro una aquæ guttulâ igneum ei torrentem reddidisset, ut totum, quo ipse torquebatur, infernum in Lazarum derivaret. Sed nequicquam te torques & clamas infelix: nec enim epuloni ascensus ad Lazarum, nec Lazaro descensus ad epu-

Luc. 16. epulonem unquam patebit: *chaos magnum firmatum est.* Quos non ergo dolores, quas animi angustias hi miseri patiuntur, cum viderint æmulos suos, ringente nequidquam inferno, æternum beatos? Hoc sanè tormentum erit, quod damnatorum ossa ipsamque medullam absumet: *Pu- bredo ossium invidia.*

Sap. 4. 18.
Psal. 2. 4.
Ezech. 21. 2.
VIII. Sed superest adhuc aliquid, quod miseriam damnatorum immensum exasperabit: videbunt nimirum cælum ipsum damnis suis insultare, nec se Cælitibus solum utriusque sexus, & mentibus Angelicis, sed DEO ipsi ludibrio æternum fore: *Dominus iridebit illos*, ait sapiens: *Dominus subsannabit eos*, inquit David; *Quin & ego plaudam manu ad manum, & implebo indignationem meam.* DEUS ipse Ezechielis ore protestatur. Qui in lusu & aleis succumbunt, molestissimè ferunt, si à circumstantibus ridentur, neque ita illis dolet jactura, quàm insultantium risus; unde non rarò accidit, ut prærabie admordeant aleas, chartas discerpant, alveolos & mensas subvertant, cum alius vindictæ modus non suppetat: quàm acutus ergo, quàm penetrans & pungens erit reproborum dolor, dum videbunt, æmulos suos, quorum gloriæ acerbissimè illacerimantur, ad miseras suas risu & cachinnis dissolvi? Hanc ego enim verò summam malorum dixerim, idque ipsum exemplo vobis demonstrare conabor. Placeat vobis, Auditores, antiquæ Romæ imaginem animo repræsentare, non illam triumphan-

tem & gloriosam, sed fumantem & à Nerone petulanter succensam; jam videre mihi videor, victrices ubique flammæ grassari, easque non inopum duntaxat tuguriis, sed Illustrum quoque palatiis dominari; jam turres sæcularum aut Phari instar ardentem, horrorem incendii latè diffundunt; jam ingentes ædificiorum moles subsidunt, atque confusa lapidum congeries, ubi olim tot desudârunt ingenia, totque artificum manus lassatæ sunt. Jam cultissimas hortorum areas, & sæcunda fructibus pomaria victrix flamma depascit; mox in publica granaria penetrat, ac prandio unico multarum æstatum sementem absorbet: pereunt doctissimo pictæ penicillo imagines, & peritissimo elaborata cælo marmora; tantorum exercituum spolia, vexilla, signa, arcus, ac trophæa, inimicis quondam, aut victis aut fugatis erepta, velut vilem prædam, exterminatrix flamma consumit. Omni ex parte confusi infantulorum gemitus resonant, atque in materno sinu asyllum frustra requirunt; sponsæ nuptiales vident ardere thalamos, sacerdotes Deorum aras dejici, Magnates cumulas diuopes absumi, cives dilectam sibi urbem sus deque subverti: atque adeo incendio latè serpente hic fugâ effusus in campos elabitur, ille antris & spelæis se abdit, hic ad fluminum littora accurrit, unòque quasi ore Tiberi suo omnes inquamant, jam, jam tempus adesse, ut extra riparum evolutus crepidines munimenta transcendat, & flammæ restinguat. Roma misera!

miseram! quis te in summi calamitatis articulum redegit? an barbaries Wandalorum, Gothorum fuit, aut emissam à styge furia? Heu quid iuvat originem mali tui à longinquo petere? Nero, Nero, calamitatis tuæ author est; huic supplicem te fieri oportet, huius opem inclamare, ut, si adhuc remedio locus est, actutum opem ferat. Verum cum diu miseri Neronem perquirunt, in eminente quadam & altissima illum turri inveniunt, ubi grassantes flammæ, urbisque incendium, quasi per jocum contemplatur, confusos miserorum clamores ac gemitus lulu citharæ temperat, eorumque malis amaro cachinno per ludibrium insultat. Quis jam satis explicet furorē, qui in afflictorum civium animis exarsit, dum vident, ardere Romam, & Neronem ridere: quæ non diæria, convitia & probra in eum coniecerint, quàm truculenta & furiosa consilia tractarint, quàm funesta in eum proposita animo designarint? Crediderim ego, plures desperatione adactos in medias sese flammæ præcipitasse, ne tam diro spectaculo superspites viverent, & nisi turrim, ubi exultans Nero tripudiabat, numerosam custodiâ cinctam viderent, flammæ ei certatim subiecissent, aut impetu facto impactis eam arietibus diruissent, soloque aquassent, cum promptus catapultarum furor tunc ad manum non esset. Parem, imò longè majorem magisque efferatam & inexplicabilem damnatorum rabiem esse cogitate: ardent illi in flammis, & incendio longè magis luctuoso,

quod non compita illorum, domosque, & suppellectilem, sed animam & corpus depascit: *erit populus quasi* ^{isa. 9. 19.} *esca ignis.* Quod si oculos levant ad DEUM, qui rogam illum accendit, vident eundem (liceat ex damnatorum sensu ita loqui Neronem imitari, qui non solum eos solari, corumque miseriis succurrere, aut compati non vult, sed potius *plaudit manu ad manum*, illisque contemptim insultat. Vos igitur iudicate, in quam rabiem, in quos blasphemus furor erupturi sint; nos ardemus, dicent, & DEUS ridet! nos ardemus, & DEUS insultat! ô DEUS crudelissime! cur non potius vibrato fulmine nos feris, quàm ut risu nos torqueas? auge flammaram incendia, at sanctis & ludibriis abstine! ô risum planctu nostro amariorum! ô voluptatem omnibus tormentis nobis graviorum! ô utinam profundior foret inferni abyssi, ne DEUM ridentem cernere cogamur! Heu nimium quantum decipiuntur, qui Dei irati aspectum gravi supplicium existimant; DEI ridentis dicere deberent, DEI ridentis. Utinam montes nos tegant, aut dehiscens tellus à facie ista nos abscondat! ubi sunt jam tenebræ illæ, toties nobis intentæ: *quibus procella* ^{Juda 19.} *tenebrarum servata est in æternum?* ubi nox & densissima caligo! Heu nimis perspicaces sumus, cæci ad omnia, præterquam ad ea, quæ videre supplicium est.

Hunc in modum loquentur miserabiles illi, cumque Gigantum instar arma in cælum stringere non possint, rabiem

rabiem omnem in se ipsos effundent; *commanducabunt linguas suas præ dolore*, ut dicitur in Apocalypsi, carnes admordebunt, capillos evellent, genas lacerabunt, & forsan præ rabie infixis oculos unguibus sibi eruent, ne illum porro videant, cujus risu tam acerbè torquentur. Sed faciant miseri quod lubet; totâ retro æternitate spectaculum hoc ob oculos versabitur, totâ, inquam, æternitate. Roma, cum se à Nerone in cineres redactam videret, suam saltem è favillis & cinere redivivi instar Phœnicis anastasin, palatia magis sumptuosa, & suburbana magis exculta sperare poterat; damnati autem semper in ignibus ardebunt, ut ardeant, velut perpetuum Divinæ Justitiæ holocaustum: *funus tormentorum eorum ascendet per sacula seculorum*; & quidem sine ulla spe, ac minimâ solatii umbrâ, cum videant, Deum ipsû omnia misericordiæ viscera posuisse, nullâ amplius eorum miseratione aut curâ tãgi, illâsq; Moisis minas in se impleri: *Sicut latatus est ante Dominum super vos, bene vobis faciens, vosq; multiplicans, sic latabitur disperdens vos, atque subvertens.* Et hoc grande illud malum est, quo majus infernus non habet, verè *Locus tormentorum*, quia ibi, velut in suo centro, sunt ærumnæ & dolor; ibi nullum omnino solatium, nullum, nullû, sed merissimum pati, & merissimû torqueri, claudamus jam infaustum hunc carcerem, & clave per Angeli manus in cœlum remissâ, dicamus cum Emiseno: *Va, va, va! quibus hæc prius experienda sunt, quàm credenda.*

PARS ALTERA.

IX. **A**Udivistis gravissima damnatorum supplicia; ipsimet jam judicate, quantopere cuius elaborandû sit, ut illa evadat: si enim Achab ad longè minores Elisæi minas ita cohorrui, ut regias vestes dilaceraret, & cilicio indut⁹, ac cinere caput aspersus, rigidissimis sese jejuniis extenuaret; quid vobis faciendû, quibus minæ longè graviores intentantur? Non mirarer profectò, si tristi silentio inter planctus & lacrimas domum reverteremini, mundo nuntium mitteretis, & in religiosa claustra confugeretis. Illud autem attonitus miror, reperiri quamplurimos, qui profitentur, se velle ac cupere damnari: quanti enim sunt, qui intrepidè affirmant, se potius ad inferos ituros, quàm ut infame consortium deserant, aliena restituant, honorem læsum reparent, aut cum inimico reconcilientur? O quanti, O quanti! nunquid enim & ipsius Christi ore novimus, latam & spatiosam viam esse, quæ ducit ad perdicionem? Parisiis morti proximus erat Cancellarius, ut vocant, Archiepiscopo in paucis charus; invisit ille ægrotantem, ac jamjam cum morte luctantem, petitque, ut, si divinitus id sibi permisum foret, præsentem se illi post mortem sisteret, ac de statu animæ suæ edoceret: promisit id datâ fide moribundus, & è vivis excessit. Post lapsum unius mensis, dum in musæo studiis vacaret Archipræsul, ecce amicum præsentem videt, palla veste indutum, & profundissimâ mæsticiâ absorptum,

Apocal.
10. 10.Apocal.
14. 11.Deuter.
28. 63.

forprum. Expavit ad hoc spectaculum Antistes, resumptoque animo, quid id locorum ageret, percunctatus est. Respondit spectrum, se fidem datam exsolvere, Dei que jussu nuntiare, se ob superbiam & libidinem suam æternis flammis addictum. Explicari non potest, quantopere miseram amici sortem doluerit optimus Antistes; quæsit tamen, an nullus ergo veniæ locus, nullus enim juvandi modus superesset: mirari se hanc quæstionem, subjunxit alter, cum vulgo etiam notissimum sit, in inferno locum Redemptioni non esse: *Non est, qui redimat.* Id unum, addidit, scire cupio, quantum à morte mea temporis elapsum sit: tricesimus hodie, respondit Antistes, dies est. Dies tricesimus? cum gemitu replicavit damnatus, non plures? *Væ, væ, væ!* Et quid sibi gemitus iste & admiratio, reponit Archipræsul? O nos miseros! subjungit infelix, putabamus vicinam jam esse judicii diem; *Sicut enim nix ruit de cælo, ita anima confertim ruunt in infernum.* His dictis horrendum infremens disparuit. Audistis, Christiani charissimi! ut nivium flocci, ut nivium flocci, sic animæ descendunt in infernum: quam justam ergo timendi causam habemus, ne vel una, vel unus præsentium infelicissimum aliquando eorum numerum augeat! Vera nimirum est

Is. 5. 14. Isaia Prophetæ assertio: Dilatavit infernus animam suam, & aperuit os suum absque ullo termino: ecquis eorum numerum ineat, quos in dies absorbet, absque ullo termino, absque ullo termino?

X. Quid ergo hodie faciendum

mihî superest, quàm gemino lachrimarum torrente deplorare animas, quæ ad hiantes Tartari fauces pedem non retrahunt, sed temerariæ & amentes ultrò in flammâ insiliunt. Ah siltite gressum infortunati, & priusquam saltu præcipiti in profundum abeatis, sinite vos ista verbis interrogæ: *Quis ex vobis poterit habitare cum ardoribus sempiternis?* nec acûs puncturam ferre potes; an securium æternam carnificinam sustinebis? Quid respondes, ô homo delicate, & commodorum studiosissime? *poterisne habitare cum ardoribus sempiternis?* squallorem factorémque mendici præsentis ferre non potes; poterisne sustinere cloacas illas fætidissimas, quarum halitus pestilens æternum te suffocabit, & affliget? Et tu quid ais, Sacerdos vecors, ac negligens? *poterisne habitare cum ardoribus sempiternis*, qui nec horulæ spatium modestâ corporis compositione Divinis officiis assistere potes, quin oculis evageris, & effusâ garrulitati fræna permittas? poterisne æternis ætatum ac sæculorum spatiis affixus hære, non dicam sedili è dolata nuce affabrè levigato, sed equuleo ferreo & lecto igneo? Quid dicis gastrimarge? quid maledice, ac libidinose? quid respondes juvenis dissolute, cupiditatum tuarum vile mancipium? *Poterisne habitare cum ardoribus sempiternis?* Ah! quis ex vobis poterit, quis tandem? Verùm quid de aliis diffusè peroro? Date veniam ut me ipsum potius interrogem, me miserandum, religiosum quidem, ut vestis loquitur, sed adedò parùm mei potentem, tam

impa-

impatientem, tam vanum, de agenda pro peccatis meis penitentiâ tam parum sollicitum? Si tædet, ea modico tempore ad Domini pedes deplorare; si proprii commodi studiosus; si popularis auræ & gloriolæ sum avidus; quomodo miser æternitate totâ ad pedes Luciferi jacebo? hic enim locus mei similibus destinatus est, illis nimirum, qui cum ex munere, quod profitentur, alios debuissent bonos efficere, exemplo tamen & factis minimè respondent. Misericordiam, Domine! misericordiam! Nemo nostrum est, qui tantis ærumnis ferendis par sit: Peccavimus, Domine, peccavimus, confidentes habes reos: *Peccavimus, impiè egimus, iniquè gessimus, in omnibus justitiis tuis!* Non petimus, ut flagella suspendas; castiga Domine, castiga; promeremur equidem: *redde retributionem superbis.* Sed id unum per immensam, quâ polles, clementiam deprecamur, ab inferno nos serva! O inferne! inferne! Hoc unum supplices te Domine poscimus, non per merita nostra, sed per sudorem tuum, & sanguinem, ne illuc detrudamur: *Corripe nos Domine, verum tamen in judicio, & non in furore tuo.* Ecce nos promptos & paratos ad omne, quod placuerit, supplicium hac in vita exantlandum: hic puni, hic afflige, hic percuti, *Hic ure, hic seca, ut in aeternum parcas.* Immitte ignominiam, *ut in aeternum parcas;* immitte morbos, *ut in aeternum parcas;* obrue nos malis omnibus vitæ præsentis, *modo in aeternum parcas, modo in aeternum parcas!*

Baruch.
2. 7.

Ps. 93. 2.

Jerem.
10. 14.

Quid autem faciendum nobis restat, Auditores, ut hanc à DEO & quidem offenso, gratiam certius impetremus? Penitentia opus est, penitentia! oportet moderari lusum, lasciviæ terminum statuere, ad pedes Sacerdotis noxas deponere, lachrimis abluere, reparare jejuniis, eleemosynis redimere: hoc sufficit. Et quispiam vestrum est, qui hoc exequi renuat, qui repugnet, qui recuset? Hoc enim verò Deus avertat! Ego certè ad cælum conversus, protestabor me partibus meis fecisse satis; quid enim amplius possum? Scientia me deficit, quâ vos efficacius moveam; omnes prope modum spiritus, vires omnes insumpsi, & inter sudores lassata pene vita fatiscit. Quòd si etiamnum est, qui post hæc omnia insanus ultrò perire velit, eja, indulgeamus ipsi id gratiæ; pereat! *Intereat in sæculū sæculi!* Ps. 91. 9. cadat in sensum reprobum, ad libitum modo rideat, insoleseat, induretur, gaudeat ad mortem usque! & si vel tunc errorem suum agnoscat, nihil illi hæc notitia profit; clamet tunc infelix, tu autem, ô cælū, obturatas aures occlude: moram & inducias petat; tu eas nega & pernega: misericordiam roget; tu obsurdesce: sine, obsecro, sine, pereant pro meritis; neque enim te digni sunt: *In tempore furoris tui abutere* Jerem. 15. *eis.* Quod si gratiarum tuatum cornu effundere placet; Auditores, quaeso, istos sereno vultu dignare, qui delictorum suorum veniam supplices implorent; fac ut in eorum animis contritio velut mare exundet, cum videam teneri doloris lacrimas oculorum rivas pau-

paulatim jam egredi: exaudi preces eorum, admitte libellos supplices, ut videant & experiantur, posuisse te in manibus nostris ignem & aquam: *Apposui tibi aquam & ignem: Quid*

*Ecd. 15.
17.*

porro superest, quàm ut quis eligat: *Ad quod volueris, porriges dexterã.* Aut plangendum nimirum cum pœnitentibus: *Ecce aquam!* aut ardere cum damnatis æternùm, *Ecce ignem!*

SERMO DECIMUS QUINTUS.

DIE VENERIS POST SECUNDAM DOMINICAM.

Malos malè perdet. Matth. 21.

I. **H**icône suggestum hodie conscendendum, ut tristitia huic civitati denuntiem, quæ fausta omnia promeretur? *Aver-*

tat hoc à me munus propitium Numen! quodsi tamen Tibi placuerit, ut Jonæ vices agam, cur non potius in Niniven, aliãve civitatem sceleratam me ablegas? illuc promptè volabo, intrepidè nuntiaturus, quidquid dirum & ferale imperare placuerit: Cùm autem ad civitatem Catholicam mittat, quid aliud, nisi omnem felicitatem, vitam longævam, cælum propitium, & messem lætam illi augurer? Id quidem mihi unicè esset in votis. Video tamen gravissima ubique scelera dominari, & ideo non vanè metuo, Urbs chara, ne tu quoque Divinum in te furorem provoces; jubeor enim palàm hodie tibi denuntiare: *Malos malè perdet.* Non attendit DEUS, aut generis antiquitatem, aut

progenitorum merita; quicumque reus est, seriùs aut citiùs pœnas delicti sui feret. Quænam, obsecro, civitas gratior DEO erat, Hierosolymã? nunquid illam velut dilectum sibi vineam sollicitè coluit, in amænissimis Palestina collibus plantavit, legem suam velut sepem circumdedit, & protectione suã velut muro cinxit? nunquid vepres & spinas, quibus tantùm non suffocabatur, vicinas nimirum gentes, Cananæos, Amorrhæos, & Ammonitas, radicitus sustulit? nunquid celeberrimum in ea Templum, velut speculam posuit? nunquid Altaria, velut Vino & Sanguini destinata torcularia erexit? *quid debuifacere vinea 1/4. s. 4. meæ, & non feci?* Verùm in quo statu hodie famosa illa civitas sit, ite, ite, videte! Perit omnis decor illius! idque nullã aliã de causa, quàm quia *Malos malè perdit.* Verùm, quid sibi *Jer. 5. 12.* volunt hæ minæ toties ad nauseam usque repetitæ, dicent nonnulli cum incredulis Israëlitis, *nō veniet super nos malum:*